

การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ADMINISTRATION TO THE EXCELLENCE OF THE PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICES

ชยาภร สารรัตน์¹
Chayaphorn Sareerat¹
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2562

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2) ศึกษาผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 127 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล 254 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง 3) วัฒนธรรมองค์กร 4) การบริหารอย่างคุณภาพ 5) มุ่งเน้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) การบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 7) การจัดโครงสร้างองค์กร และผลยืนยันองค์ประกอบ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยมีความเฉลี่ยในภาพรวม ความถูกต้อง 96.94 เหมาะสม 98.33 เป็นไปได้ 96.39 และเป็นประโยชน์ 99.72

คำสำคัญ : 1. การบริหารสู่ความเป็นเลิศ 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ABSTRACT

This research article had the objectives as follows: 1) identify the components of Excellent Administration of the Primary Educational Service Area Offices 2) verify the components of Excellent Administration of the Primary Educational Service Area Offices. The samples were taken from 127 of the Primary Educational Service Area Office. The respondents 254 totally. The research instruments used were semi-structured interview, opinionnaire. The statistical used for data for analyzing were

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹ PhD students Doctor of Philosophy Program Educational Administration Silpakorn University
Corresponding author; Email: jum.nene@gmail.com

(Received: 24 January 2020; Revised: 17 June 2020; Accepted: 19 June 2020;)

frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, Exploratory factor analysis and content analysis.

The research findings were as follow: 1. The components of Excellent Administration of the Primary Educational Service Area Offices include 7 components were 1) Transformational leadership 2) Continuous human resource management development 3) Organizational culture 4) Quality administration 5) Focusing on the stakeholders 6) Participate management and 7) Organization structure. 2. The experts confirmed that the components they were accuracy, propriety, feasibility and utility. With an average in the overall were accuracy 96.94, propriety 98.33, feasibility 96.39 and utility 99.72.

Keywords : 1. Excellent administration 2. The primary educational service area offices

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ภาครัฐต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ที่เน้นการปรับเปลี่ยนภาครัฐ ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” (พิรุณ ฤทธิคุณ, 2560 : 1) โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ และแยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับ หรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการบุคลากรภาครัฐที่สามารถจูงใจและดึงดูดให้คนดี คนเก่ง เข้ามาร่วมพลังการทำงาน ที่มีความมุ่งมั่น และมีแรงบันดาลใจในการที่จะร่วมกันพลิกโฉมประเทศไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 : 5)

ดังนั้น องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน จึงมีเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์สู่ความเป็นเลิศในการกำหนดทิศทางของการแข่งขันในแต่ละวิชาชีพ ทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ ขององค์กรไปพร้อม ๆ กัน ด้วยภาวะของความเป็นโลกไร้พรมแดน ด้วยการปฏิรูปงานเทคโนโลยี การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ พัฒนานวัตกรรมด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุกัญญา มกฏอรฤติ, 2551 : 25) องค์กรทางการศึกษาก็เช่นเดียวกัน เป็นองค์กรที่มีภารกิจในการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการศึกษาประเทศไทยให้พร้อมต่อสภาพโลกาภิวัตน์ ต้องวางแผนและดำเนินการในเชิงรุกร่วมกับรัฐ โดยพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภายในสถาบันการศึกษา สนับสนุนทุนวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา และสร้างเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษารองรับกระแสโลกาภิวัตน์ (ศูนย์ประสานงานนักศึกษาไทยจังหวัดชายแดนภาคใต้ในต่างประเทศ, 2559 : 11) เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-12 (พ.ศ. 2540-2564) โดยมุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สร้างคนที่มีคุณภาพ มุ่งสู่ความเป็นมาตรฐานสากลและนำพาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ

การปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โครงสร้างการบริหารการศึกษาของรัฐ ปรับเปลี่ยนจากเดิมเป็นการบริหารราชการส่วนกลาง เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีการยุบเลิกหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะหน่วยงานบริหารราชการของส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและภูมิภาค และส่วนราชการภูมิภาคที่ปรับเปลี่ยนเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาที่เกิดขึ้นครั้งแรกของประเทศไทย โดยมุ่งหวังว่า การบริหารจัดการศึกษาแบบพื้นที่การศึกษา จะมีความเป็นเอกภาพโดยเฉพาะด้านนโยบายที่หลากหลายการปฏิบัติ และสามารถแก้ปัญหาความซ้ำซ้อนและลดขั้นตอนการบริหารจัดการศึกษาที่มีอยู่เดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พิณสุตา สิริธรรังศรี, 2561 : 14)

จากรายงานการวิจัยภาคสนามของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ประสบปัญหาการบริหารจัดการศึกษารองรับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารวิชาการ เช่น การจัดหลักสูตร สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องสภาพความต้องการของสถานศึกษา และบริบทท้องถิ่นได้ เนื่องจากขาดแคลนครู ขณะที่เขตพื้นที่การศึกษาบางส่วนก็ไม่สามารถประสานส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีศักยภาพ เนื่องจากสถานศึกษาที่รับผิดชอบมีจำนวนมาก 2) ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมยังไม่มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา 3) ด้านการบริหารงานบุคคล เกิดความไม่คล่องตัวและไม่สอดคล้องกับการบริหารงานบุคคลแบบกระจายอำนาจ เพราะต้องดูแนวทางที่ส่วนกลางกำหนด ขาดความอิสระ จึงส่งผลให้การดำเนินการบรรจุแต่งตั้ง โยกย้ายมีระยะเวลาการดำเนินการนานเกิน และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป สภาพบริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้มีปัญหาเหมือนกัน เช่น บุคลากรบางส่วนขาดความรู้ความสามารถงานวิชาการในการสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555 : 1)

จากปัญหาต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาสู่สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัย เพื่อหาข้อค้นพบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อันจะเป็นแนวทางในการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นำพาองค์กรสู่ความเป็นเลิศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.2 เพื่อศึกษาผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำผลการวิจัย เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร

3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พัฒนาต่อยอดเป็นรูปแบบในการบริหารองค์กร

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Resarch) ระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ และวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การศึกษาเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ในการวิจัยเชิงสำรวจ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 127 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งละ 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 1 คน และผู้แทนบุคลากรทางการศึกษา 1 คน รวมทั้งสิ้น 254 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 127 แห่ง จากนั้นใช้การสุ่มแบบ แบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) โดยจำแนกตามภูมิภาคของประเทศในการสุ่ม (stratum) ได้กลุ่มตัวอย่างภาคเหนือ 17 แห่ง ภาคใต้ 21 แห่ง ภาคกลาง 29 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 42 แห่ง ภาคตะวันออก 10 แห่ง และภาคตะวันตก 8 แห่ง และใช้การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi structured interview) ผู้วิจัยพัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยสอบถามผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้แทนบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 254 คน

3. เครื่องมือแบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) เพื่อตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้วยการสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านความถูกต้อง (accuracy) ความเหมาะสม (propriety) ความเป็นไปได้ (feasibility) ความเป็นประโยชน์ (utility)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบและบรรลุมติประสงค์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi structured interview) จำนวน 7 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ขอความร่วมมือจากผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และผู้แทนบุคลากรทางการศึกษา ตอบแบบสอบถามเพื่อทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ขอความร่วมมือจากผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และผู้แทนบุคลากรทางการศึกษา เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ตามลักษณะของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์โดยการหาความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา

5. ผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการสกัดปัจจัย (Factor Analysis) ใช้การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยวิธีการสกัดปัจจัยแบบการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบตั้งฉาก (orthogonal rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (varimax) โดยกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งถือเกณฑ์การคัดเลือกตัวแปรเข้าองค์ประกอบ 3 เกณฑ์ คือ 1) พิจารณาจากค่าความแปรปรวน (Eigen values) ที่มากกว่า 1 ขึ้นไป 2) พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้นมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป 3) พิจารณาองค์ประกอบที่บรรยายตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป ตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser, 2001. 588) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ ได้จำนวนองค์ประกอบและค่าความแปรปรวนของตัวแปร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

องค์ประกอบ (Component)	Initial Eigenvalues			Rotation Sums of Squared Loadings		
	ค่าความแปรปรวนของตัวแปร	ร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร	ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวนของตัวแปร	ค่าความแปรปรวนของตัวแปร	ร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร	ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวนของตัวแปร
	(Eigenvalues)	% of Variance	Cumulative%	(Eigenvalues)	% of Variance	Cumulative%
*1	79.025	65.855	65.855	20.649	17.208	17.208
*2	3.360	2.800	68.654	17.107	14.256	31.464
*3	2.962	2.468	71.123	14.297	11.914	43.378
*4	2.503	2.086	73.209	13.796	11.497	54.875
*5	1.981	1.651	74.860	8.520	7.100	61.975
*6	1.720	1.434	76.294	7.180	5.983	67.958
7	1.635	1.362	77.656	6.611	5.509	73.467
*8	1.476	1.230	78.886	4.446	3.705	77.172
9	1.272	1.060	79.947	1.980	1.650	78.822
10	1.176	.980	80.927	1.961	1.635	80.457
11	1.071	.893	81.820	1.447	1.206	81.663
12	1.058	.882	82.701	1.246	1.038	82.701

* หมายเหตุ องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป

จากตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 1 ขึ้นไป มี 12 องค์ประกอบ และองค์ประกอบทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้เท่ากับร้อยละ 82.701 และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของแต่ละตัวแปร ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และ มีค่าแปรปรวนของตัวแปรมากกว่า 1 แต่ละองค์ประกอบที่มีตัวแปรสังเกตได้ (observed variable) ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป พบว่ามีเพียง 7 องค์ประกอบ จำนวน 72 ตัวแปร ที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์

ตารางที่ 2 แสดงองค์ประกอบและจำนวนตัวแปรที่สังเกตได้ขององค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ	จำนวน ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ของตัวแปรที่สังเกตได้
1	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	24	0.508 - 0.715
2	พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง	16	0.502 - 0.713
3	วัฒนธรรมองค์กร	12	0.519 - 0.736
4	การบริหารอย่างคุณภาพ	10	0.500 - 0.728
5	มุ่งเน้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4	0.516 - 0.609
6	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	3	0.536 - 0.627
7	การจัดโครงสร้างองค์กร	3	0.539 - 0.739
รวม	7 องค์ประกอบ	72	

จากตารางที่ 2 พบว่า องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มี 7 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.508 - 0.715 จำนวน 24 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.502 - 0.713 จำนวน 16 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 วัฒนธรรมองค์กร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.519 - 0.736 จำนวน 12 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 การบริหารอย่างคุณภาพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.500 - 0.728 จำนวน 10 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 มุ่งเน้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.516 - 0.609 จำนวน 4 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 6 การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.536 - 0.627 จำนวน 3 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 7 การจัดโครงสร้างองค์กร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.539 - 0.739 จำนวน 3 ตัวแปร และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมด อยู่ระหว่าง 0.500 - 0.739

6. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้วิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

6.1 องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 7 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง 3) วัฒนธรรมองค์กร 4) การบริหารอย่างคุณภาพ 5) มุ่งเน้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) การบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 7) การจัดโครงสร้างองค์กร

6.2 องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

7. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นที่สำคัญที่ค้นพบจากองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 7 องค์ประกอบ เรียงลำดับน้ำหนักขององค์ประกอบจากมากไปหาน้อย คือ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง 3) วัฒนธรรมองค์กร 4) การบริหารที่มีคุณภาพ 5) มุ่งเน้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) การบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 7) การจัดโครงสร้างองค์กร ซึ่งสอดคล้องสมมุติฐานของการวิจัยว่า องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นพหุปัจจัย ทั้งนี้ เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นองค์กรส่วนราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่ และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไบบงค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 3) ซึ่งในปัจจุบันสภาพแวดล้อมมีลักษณะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความซับซ้อน และคาดการณ์ล่วงหน้าได้ยาก ดังนั้น การที่จะอยู่รอดภายใต้สภาพแวดล้อมเช่นนี้ องค์กรจำเป็นต้องแสวงหาองค์ประกอบหรือรูปแบบของการบริหารขององค์กรแบบใหม่ จากเดิมที่เคยทำให้สามารถปรับตัว เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ เพื่อให้การบริหารองค์กรประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำขององค์กรและองค์ประกอบหรือปัจจัยหลายๆอย่าง และสภาพความพร้อมขององค์กรที่จะสามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบข้างต้นสอดคล้องกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารตามรูปแบบของเซอร์โต (Certo) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อการบริหารองค์กรที่มีประสิทธิภาพมุ่งสู่ความเป็นเลิศได้นั้น

ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยด้านโครงสร้าง ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Samuel C. Certo, 2000 : 282) ขณะที่ ทองดี ศรีตระการ กล่าวว่า การบริหารเพื่อความเป็นเลิศเป็นการบริหารที่เกิดผลดีแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการจัดการงานดี มีระบบระเบียบและมีประสิทธิภาพ ผู้ร่วมงานมีความขยันขันแข็ง มีความสุข เสียสละทั้งร่างกาย แรงใจ ในการปฏิบัติงาน และงานนั้น มีผลดีแก่บุคลากรทุกคนในองค์กร มีผลดีต่อองค์กรและมีผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือเป็น ความพอใจของผู้ที่ได้รับผลงาน (ทองดี ศรีตระการ, 2560:7) ซึ่งสอดคล้องกับ บุศรินทร์ สุจริตจันทร์ ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบองค์การที่มีศักยภาพการทำงานสูงของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่าองค์ประกอบองค์การที่มีศักยภาพการทำงานสูงของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) นวัตกรรมการบริหาร 3) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 4) การจัดองค์การ 5) การมุ่งเน้นสู่ความเป็นเลิศ 6) ระบบธรรมาภิบาล และ 7) การมีพันธมิตรเครือข่าย (บุศรินทร์ สุจริตจันทร์, 2553 : 276)

8. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำองค์ประกอบที่ได้จากผลงานวิจัย ประยุกต์ให้เข้ากับบริบทขององค์กร โดยการกำหนดเป็นนโยบายหรือวิสัยทัศน์ขององค์กร เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

1. การบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรมีการบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

2. ผู้บริหารควรให้เกียรติและไว้วางใจบุคลากรในองค์กร เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อถือให้แก่บุคลากร ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการสร้างความเป็นเลิศขององค์กร

8.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัย การบริหารงานของกลุ่มงานตามโครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

2. ควรศึกษาวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
ทองดี ศรีตระการ. (2560). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของการจัดการศึกษาระดับ*

- บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บุศรินทร์ สุจริตจันทร์. (2553). *รูปแบบองค์การที่มีศักยภาพการทำงานสูงของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- พิณสุดา สิริธรรค์. (2561). *ผู้นำการจัดการการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิรุวรรณ กิตติคุณ. (2560). *รางวัลเลิศรัฐ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ศูนย์ประสานงานนักศึกษาไทยจังหวัดชายแดนภาคใต้ในต่างประเทศ. (2559). *แนวโน้มการศึกษาไทยในครึ่งทศวรรษหน้า*. ปัตตานี: ศูนย์ประสานงานนักศึกษาไทยจังหวัดชายแดนภาคใต้ในต่างประเทศ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2561 ของ สศช. กันยายน ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบกลไกการส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัท ฟริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สุกัญญา มกฏอรุณี. (2551). การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ กับงานทรัพยากรมนุษย์ในวงการห้องสมุด. *โดมทัศน์*, 29(2), 25-35.
- Certo C. Samuel. (2000). *Modern Management*. New jersey: Prentice Hall.
- Kaiser, cited in Baarbara G. Tabachnik & Linda S. Fidell. (2001). *Using Multivariate Statistics*. New York: Harpaer & Row Publishing.

10. คำขอบคุณ

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อันประกอบด้วย ท่านอาจารย์ ผศ. ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว รศ. ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ผศ. ดร. สายสุดา เตียเจริญ ผศ. ดร. ศักดิ์พันธ์ ตันวิมรัตน์ และ ผศ. ดร. พรศักดิ์ สุจริตรักษ์ ที่ให้คำปรึกษาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี ตลอดจนขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งคำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามวิจัย ทำให้วิจัยเรื่องนี้สำเร็จด้วยดี และขอขอบพระคุณคุณแม่ประทุม สารรัตน์ และครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจ สนับสนุนทุนการศึกษาอยู่เสมอ คุณค่าและประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบุชา คุณบิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีอุปการะทุกท่าน ที่ได้ให้ชีวิตและสติปัญญาแก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน